קעו א מיי׳ פי״ב מהל׳

סמג עשין פב טוש״ע חו״מ

סי' רנז סעיף ב: קעה ב מיי פ"ט מהל' נחלות הל' יב (ופי"ט

מהל' אישות הל' כב) סמג עשין לו טוש"ע חו"מ סי רפו סעיף א: קעם ג ד מיי' מהלכות

קעם ג ד מיי׳ מהנכות נחלות שם טוש״ע שם

מעיף ג: סעיף ג: [ה מי" פי"ט מהלי אישות הלכה כב טוש"ע אה"ע פי" קיב סעיף ית]: קב ו ז מי" שם הלי טו

מוש"ע שם ס"ב:

מפא ח מיי שם הלי יב

טוש"ע שם ס"ג: טוש"ע שם ס"ג: קפב ט מיי' פכ"ו מהלי מלוה ולוה הלי"ב

ופי"ב מהל' זכיה הלי"ב סמג

זכיה ומחנה הלי

ל) ותוספי כתובות פ"חז. ה) [מוספ" כמוצות פ"ח],
נ' [נקמן קמנ:], ג' [ע" מוס" ב"מ קד. ד"ה הכי גרסיון], ד' כמוצות מט:,
ה) [נ"ל ברבין, ו') בסורות ננ:,
נכ:,
נס"ח:
מוסף לכך, ה) [ועי' תוס' בכח קמח לב:

גליון הש"ם

שכתב לבנו ולא מכרן לאחר בחיי

האב דדעתו של אדם קרובה אצל בנו

כדמפרש לקמיה דלדעת כן אקני ליה

גופא לאחר מיתה עם פירות

המחוברין דליזכי בהו איהו גופיה ולא

לדעת כן שיזכה בהן הלוקח מבנו בחייו אי נמי הבן עצמו לא אקני ללוקח דהוא אחר אלא הגוף ולא

הפירות אע"ג דמחוברין: כאן באחר. שמכרו הבן לאחר בחיי האב וה״ה אם

כתבו האב לאחר מהיום ולאחר מיתה

בותבר' הניח בנים גדולים וחענים.

בדלא כתב נכסי' מיירי: מתפרנסין.

לבוש וכסות: מונין. מזונות ממש.

ולפי שפרנסת הגדולים מרובין

מפרנסת הקטנים ומזון הקטנים וטפולן מרובה משל גדולים לכך

הולרך לומר שהקטנים מעכבין על

הגדולים מלהתפרנס והגדולים מעכבין

על הקטנים מליזון מתפוסת הבית

אלא חולקין בשוה ויתפרנס ויזון כל

אחד מחלקו: נשאו גדולים. נשים

ועשו לרכי חופה מתפוסת הבית לחחר

מיתת אביהן קודם חלוקה ישאו גם

הקטנים כמו כן קודם חלוקה: ואם

אמרו קטנים. לאחר מיתת אביהן

הרי אנו נושאים עתה כמו שנשאתם

אתם בחיי אבינו: אין שומעין להם

אלא מה שנתן להם אביהם. בחייו

נתן והכי מפרש לה בגמ': הנית

בנות. ולא בנים: גדולות וקטנות

כו'. הכי מיפרשה כולה כדפרשינן

גבי בנים: נשאו גדולות. לאחר

מיתת האב ישאו נמי קטנות: ווה

חומר בבנות. היכא דבנות יורשות

מהיכא דבנים יורשיו ואיכא נמי בנות

בהדייהו שהבנות נזונות מן הבנים

בנכסים מרובין כדתנן בריש פירקין

לו חלק במחוברין:

נמרא ילמרנו רבינו לותה

הגהות הב"ח

(A) רשב"ם ד"ה ואין נזונותהבנות כצ"ל ותיבת מן נמחק:

מוסף רש"י

נשאת הבת אלמנתו נזונת מנכסיו. אע"ג דאמור רבנן בעל בנכסי אשתו לוקח הוי וקיימא לן אין מוציאין למזון האשה מנכסים משועבדים, הכא שויוהו רבנן כיורש משום סכידא דאלמנה, והכי מפורש פסידא דאלמנה, והכי מפורש כים נוחלין (כתובות מט:).

מוסף תוספות

א. יש מי שפירש בשרכא מלבוש של משי. שיטמ״ה. ועיין רשב"ס.

רבינו גרשום בכח האב שיהא יכול להורישן לשאר בניו אע"ג להודישן לשאר בניד אע"ג דגדלו הפירות בחייו: והתנן שמין את המחובר ללוקח. אדם שמכר שדה לחבירו. לסוף י' שנים ולא כתוד ון יי שנים ולא בונון וכשהשלימו י' שנים ה תבואה של מוכר היה תבואה של מוכר מחוברין לקרקע ועדיין לא נגמר בישולן אין לא נגמו בישוק אין אומרים דכגוף הקרקע דמיין ומכורין ללוקח אלא שמין אותן מחוברין ללוקח והוא קונה אותם משום דברשותיה דמוכר גדלו. ה"נ האי אב דהניח פירות מחוברים בחיי אביהן גדלו נוחוברים בוחיי אביהן גולו ואמאי לא הוה ברשותן אלא דהאי בן לחוד: כאן בכנו. הואיל ודעתו של אב קרובה אצל בניו כשכתב לו . כל נכסים לאחר מותו מחל לו הפירות שבשעת מותו. אבל מוכר לאחר לא מחל אביל מוכן לאוון לא מוזל לו הפירות לפיכך שמין. ואמר לן רבי ל) דמשנה זו שמין את המחוברין . ללוקח איז ידוע היכז הוא: לרוקה אין ידע היכן הוא: סים' הניח בנים גדולים וקטנים. והניח נכסים וקודם שחלקו הממון אין הגדולים מתפרנסין על הקטנים. כלומר אין קונין הגדולים מלבוש מתפושת הבית מפני שלא יתמעט חלקן צריכין יותר מלבוש מקטנים צויכין יווו מלבו שמקטנים וקטנים צריכין יותר מזונות שאוכלין בכל שעה ביום לפיכך לא יזונו מחלקן של גדולים אלא חולקין של בדולים אלא חולקין אחד בחלקו מה שרוצה: האי גדול אחי שלבש יכמה עצמו. מחפושה הריה וכסה עצמה מתפושות הבית: מאי טעמא דמתני' דקתני דאין מתפרנסין דאפי' הוי נדול אחי: בשדכא עסקינן. כלומר אדם בטל שאין מרויח מן הנכסים כלום אבל

ה"ג והסניא שמין את המחוברין ללוקת. ובתוספתא דכתובות היא שנויה מכר הבן ומת האב אם יש בנכסים מחוברים לקרקעות שמין לו ולעיל מינה קחני הכוחב כל נכסיו לבנו צריך שיכחוב מהיום ולאחר מיתה ופירושה הכוחב כל נכסיו מהיום ולאחר מיתה לבנו והלך אותו הבן ומכר הנכסים הללו בחיי אביו ואחר זמן מת האב זכה הלוקח במה שמכר לו בגופה של קרקע ואם יש בנכסים פירות מחוברין לא זכה הלוקח אלא בגופה של קרקע אבל בפירות אע"ג דמחוברים הן ליורשין הן לפיכך שמין אותן ללוקח ונותן דמיהן ליורשין: ומשני כאן בבנו. מתני׳

והתניא שמין. גרסינן דברייתה היא בתוספתא דכתובות :שפירש ר"ש כמו בתני' בשרכא. נכל הספרים כתוב שרכח בריש א ובערוך גרס שדכח בדלית והוא לשון שקט כמו ותשקוט הארץ ומתרגמינן ושדיכת ארעא (שופטים ה) כלומר אדם בטל ושקט אינו עוסק בכלום וכן יודע ליד איש שדה ומתרגמינן נחשדכן (בראשית כה) שהיה נח ושקט ובהחובל (ב"ק דף לב: ושם) מטייל ואול דיקלא בישא

לגבי קיני דשדכאיי:

והא תניא שמין את המחוברין ללוקח אמר עולא לא קשיא יכאן בבנו כאן באחר יהואיל ודעתו של אדם קרובה אצל בנו: כותני בהניח בנים גדולים וקטנים אין הגדולים מתפרנסין על ידי הקטנים ולא הקטנים נזונין על הגדולים אלא חולקין בשוח ינשאו הגדולים ישאו הקטנים ואם אמרו קטנים הרי אנו נושאין כדרך שנשאתם אתם יאין שומעין להם אלא מה שנתן להם אביהם נתן ההניח בנות גדולות וקטנות אין הגדולות מתפרנסות על ידי הקמנות ולא הקטנות נזונות על הגדולות אלא חולקות בשוה נשאו גדולות ישאו קטנות ואם אמרו

קמנות הרי אנו נושאות כדרך שנשאתם אתם אין שומעין להן זה חומר בבנות מבכנים שָהבנות נְונות על הבנים ואין נזונות על הבנות: גמ" אמר רבא יהאי גדול אחי דלבש ואיכסי מביתא מאי דעבד עבד והא אנן תנן אין הגדולים מתפרנסין על הקטנים מתני' יבשרכא שרכא פשיטא מהו דתימא ניחא להו דלא נינוול קמ"ל: נשאו גדולים ישאו קטנים: מאי קאמר אמר רב יהודה "הכי קאמר נשאו גדולים לאחר מיתת אביהן ישאו קמנים לאחר מיתת אביהן אבל נשאו גדולים בחיי אביהן ואמרו קטנים לאחר מיתת אביהן הרי אנו נושאין כדרך שנשאתם אתם אין שומעין להן אלא מה שנתן להן אביהן נתן: הניח בנות גדולות וקטנות: שלח ליה אבוה בר גניבא לרבא פילמדנו רבינו פלוותה ואכלה ועמדה ונשאת בעל לוקח הוי או יורש הוי "לוקח הוי ומלוה על פה אינו גובה מן הלקוחות או דלמא יורש הוי ומלוה על פה גובה מן היורשין אמר ליה תנינא נשאו גדולות ישאו קטנות מאי לאו נשאו גדולות לבעל ישאו קמנות מבעל לא נשאו גדולות לבעל ישאו קטנות לבעל איני והא תני ר' חייא נשאו גדולות לבעל ישאו קטנות מבעל דלמא שאני פרנסה דאית לה קלא א"ל רב פפא לרבא לאו היינו דשלח רבין באגרתיה יימי שמת והניח אלמנה ובת אלמנתו נזונת מנכסיו נשאת הבת אלמנתו נזונת מנכסיו מתה הבת אמר רב יהודה בן אחותו של ר' יוסי ∞(בן) חנינא ע"י היה מעשה יואמרו אלמנתו נזונת מנכסיו אי אמרת בשלמא יורש הוי משום הכי אלמנתו נזונת מנכסיו אלא אי אמרת לוקח הוי אמאי נזונת מנכסיו אמר אביי אי לאו דשלח רבין אנן לא ידעינן והא יחנן לאלו הן שאין חוזרין ביובל הבכורה והיורש

דלקמן [ע"ב] הבנים יירשו והבנות נזונות דהכי הוה תנאי כתובה בנן נוקבן דיהויין ליכי מינאי אינון מחזנן מנכסי כו׳ וַכמובות נב:]: ואין נוונות (א) מן הבנות. הקטנות מן הגדולות דבמקום שהן יורשות כל הנכסים ליכא תנאי כתובה דמוון בנן נוקבן: גבו' גדול אחי. שנושא ונותן בנכסים ואיכא הנאה ליתמי כי מיכסי מלבושים נאים כי היכי דלישתמעו מיליה: מאי דעבד עבד. זלא יטלו כנגדו ומיהו לכחחלה אין לבובו בממון אחיו כל כך": בשרכא. אדם בטל שאין להם ריוח בדבר: מאי קאמר. דמתני׳ לפי משמעותה קשיא רישא לסיפא דקתני רישא נשאו גדולים ישאו קטנים והדר תני אם אמרו קטנים דמשמע לא ישאו קטנים: **ועמדה וניסס.** והכניסה כל נכסיה לבעלה כדרך נשואה: **בעל לוקח הוי**. מי שויוהו רבנן בנכסי אשתו בין בחייה בין לאחר מיתה כדין לוקח או כדין יורש ונפקא מינה לכל דינין החלוקין בין מקח לירושה כי הגך לקמן בשמעתין: **ישאו קטנות מבעל.** חלקם המגיעם. אלמת יורש הוי: ישחו קטנות לבעל. מממון אביהן המונח ועומד עדיין בתפוסת הבית כנגד אותו ממון שנטלה הגדולה: ומקשינן והחני ר' חייא נשאו גדולות לבעל ישאו קטנות מבעל. אלמא מיד הבעל מוליאים מכלל שהכניסה לו כל הממון ואפי׳ חלק הקטנות ושמע מינה מדמוליאין מידו דיורש הוה דאי לוקח הוה מלוה על פה הוא ולא טריף ממשעבדי. ומשני לעולם לוקח הוי מיהו מלוה בשטר היא האי פרנסת הקטנות דשאני פרנסת נשואין דאית ליה קלא וכמלוה בשטר דמיא הלכך טריפא ממשעבדי ומוליאין אפי׳ מיד הלקוחות דגרסינן בפ׳ מליאת האשה [כתובות סט.] האחין ששיעבדו מוליאין אפי" מיד הלקוחות לפרנסה ואין מוליאין למוונות וכל שכן מן היורשין ולעולם אימא לך לוקח הוי ולענין לוותה ואכלה ונישאת לא גבינן מבעל: אמר ליה רב פפא לרבא. דבעי למפשט מדרבי חייא יורש הוי: לאו היינו דשלח ומהא איכא למפשט שפיר דיורש הוי: אלמנסו נוונס. בתנאי כתובתה שכך כתב לה ואת תהא יתבא בביתי ומיחונא מנספיי כל ימי מיגר ארמלותיך (שם נכ:): ניסת הבם. והכניסה הנספים לבעלה אלמנתו נזונת מנספיו: מחה הבח. וירשה בעל: אחר רב יסודה כו'. אמורא הוא: ואמרו אלמנסו נוונם. דלעולם היא נזונת עד שתנשא או שתתבע כתובתה או שירצו היורשין ליתו לה כתובתה כדאמרינן בכתובות [שם]: **אי אמרת בשלמא.** בעל בנכסי אשתו אפילו בחייה יורש הוי משום הכי קתני נישאת הבת אלמנתו נזונת מנכסיו דאע"ג דמזון האשה והבנות לא טרפא ממשעבדי דהיינו לקוחות מיורשין מיהא גביא: אלא אי אמרם לוקה הוי אמאי נוגת. והתנן בהנוקין (גיטין ד' מח:) אין מוליאין למוון האשה והבנות מנכסים משועבדים מפני תקון העולם: **והא סגן.** בבכורות: שאין הוזרין. לבעליהן שאין הוחרין אלא ממכר: הבכורה. חלק בכורת הבכור כדמפרש החם ובכורות נב:) מתנה קרייה רחמנא לתת לו פי שנים ודברים כאן: והיוכש

לאו ברשותה נכסים קיימו: אמר ר' יהודה על ידי היה מעשה. שאירע כן ובאו לפניו לדין ואמרו חכמים דאפ״ה דמתה הבת הואיל שהנכסים שהכניסה לו בידו הן דין הוא דנוונת: אי אמרת בשלמא דהאי בעל יורש הרי. בנכסי אשתו משום הכי נוונת האלמנה דקדמה שטר כתובתה שנתחייב לה בעלה במזונותיה מקמי דנפלה ליה האי ירושה לבעל משום דאין יורש אלא לאחר מיתת אשתו ומשתכח דקדמה שעבוד אלמנה קודם שעבודו של בעל אלא אי אמרת לוקח הוי אמאי נוונת והא קיי״ל אין מוציאין למוון האשה והבנות מנכסים משועבדים מפני תקוז העולם והני נכסים משועבדים הם לבעל משעה שהכניסתו לו אשתו. אלא לאו ש״מ יורש הוי הנובטים נשופנים בכפני תקון תורבו הזו, בנים בשובבים בין הביל שהוא כלוקח האיכא למינה בדין הוא דונות. אפיה ומשום הכי נונית. ואם נפשך לומר הא קדם שטר כתובתה מן הבעל שהוא כלוקח האיכא למימר בדין הוא דנונות. אפיה דקדם אינה נזונת כדפרשי: לעיל מפני תקון העולם: אלו שאין חוזרין ביובל. דלא חשיב כזביני דהדרי משום דוכינהו רחמנא

מוזרות והנכים כלום שב". אחר שמרויח מאי דעבד עבד: בשדכא פשיטא. דאין מתפרנסין הואיל דלית להו הנאה מיניה לא מחלי ליה: מהו דתימא. מחלי ליה משום דלא חלולו שלא ילך ערום ויחף וקמ״ל דלא: נשאו גדולים מן הנכסים לצורך לישא נשים ינשאו קטנים מן הנכסים: אם אמרו קטנים כו': מאי קאמר. כלומר היכי מתרצי מתני׳ רישא קתני נשאו גדולים ישאו קטנים דמשמע דשוין אהדדי וסיפא קתני אם אמרו קטנים הרי אנו נושאין כדרך שאתם נשאתם אין שומעין להם דמשמע דלא שוין אהדדי: אמר ר׳ יהודה ה״ק נשאו גדולים. אשה מתפושת ישאו קטנים נמי כנגדז מז הממוז אבל אם נשאו בחיי אביהז ונתז להם אביהז ממוז אם אמרו הקטנים לאחר מיתת אביהם הרי הגובו שור שא שנכ בכנה כנגד כן המנוח אבר אם בשה ברי אה יו, נכנק יום ברי ו (מנון אם מה יוקפנ כ אוה יותר ברי הנו אנו נושאין נכשעיו מתפחת הבית כדר שמשאתם אתם בחיי אביהן אין שומצעין להן אלא מחלקין הירושה הנית בנות גדולות וקטנות כו'.כדמס' גבי בנים הכי נמי מפרשינן גבי בנות. וכי היכי דמקשי 'ומתרצי' גבי בנים ה"נ גבי בנות: וזה החומר בבנות מבנים. שהבנות

א) ונראה דלוה כוונו הרשב"ם והתוס' וכתבו והתניא גרסי' ור"ל לאפוקי מגי' רבינו.

ופייצ מהכי זכיה הנייצ קמג עשין לד טושיע חיימ סיי קיב סעיף ה וסי קלב סעיף ב טושיע ההייע סיי לא סייצ וס"ד: קפג י ב מיי פייב מהלי אישות הלי"א סמג ישי מת נוש"ט אה"ט מי לג סעיף ד [וברב אלפס עוד בכתובות פד:] קפד ל מיי פי"א מהלי שמיטה ויובל הל׳ כ והלכה כא: רבינו גרשום (המשר) נזונות מממון הבנים בנכסין מועטין והבנים ישאלו על הפתחים: ילמדנו רבינו.

ממון מאחרים ואח״כ עמדה ונישאת לבעל הודם שתשלם והביאה ולוקח הויז ולא יפרע כלום משום דמלוה על פה ליום משום ומלוה על פה אינה גובה מן הלקוחות דלית ליה קלא למלוה על פה. או דלמא יורש הוי וגובה כו': מאי לאו נשאו גדולות לבעל שלוו ונתפרנסו מממון הקטנות ונישאו לבעל הגדולות שאו מממון הבעל אלמא יורש. דבעל בנכסי אשתו יורש הני ויש לו דין יורש ומלוה הוי ויש לו דין יורש ומלוה על פה גובה מן היורשין. לא לעולם אימא לך לוקח הוי ומתני הכי נשאו גדולות לבעל מתפושת הבית הכי יטלו כנגדן: והתני ר' חייא. יטלו כנגדן: והתני ר' חייא. ומשמע דיורש הוי: לעולם לוקח הוי. והכא מ"ט גובות . הקטנות מז הבעל הא לאו יורש [הוא] משום הכי יורש [הוא] משום הכי גובה שאני פרנסה שנוטל ממון מן הקטנות דקלא אית ליה וכמלוה בשטר דמי ומלוה בשטר גובה מן . הלהוחוח: א"ל רר פפא מי שמת והניח. אשתו ובת שיהא של שניהם ואין לה יורש אלא היא אלמנתו נזונת מנכסי בעלה לפי הבת. והכניסה הנכסים לבעלה שירשה מאביה

של חתנה שהכניסה

הבת: מתה הבת דהשתא